

SZEŚĆ KROKÓW W KIERUNKU UZYSKANIA ZRÓWNOWAŻONYCH I ZDROWYCH SYSTEMÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

Istnieje coraz więcej dowodów na to, że wybory żywieniowe konsumentów są kształtowane przez „środowiska żywieniowe”, w których przebywają. **Większość osób nie zdaje sobie jednak sprawy z tego, w jakim stopniu ich nawyki żywieniowe są sterowane wieloma czynnikami:** od reklam, które widzą na billboardach, i asortymentu produktów spożywczych dostępnych w supermarkecie, po oferty promocyjne i rabaty oferowane przez lokalnych sprzedawców detalicznych.

Dzisiejsze środowisko żywnościowe w dużej mierze popycha konsumentów w kierunku diet, które nie są zgodne z zaleceniami dotyczącymi zdrowego odżywiania. Jednak **przejście na zdrową, bardziej roślinną dietę z mniejszą ilością żywności pochodzenia zwierzęcego (ASF; ang. animal source foods), ale o wyższej jakości, może korzystnie wpłynąć na zdrowie ludzi, przynosząc jednocześnie szereg dodatkowych korzyści dla klimatu i środowiska, a także dobrostanu zwierząt hodowlanych i bezpieczeństwa żywnościowego.**

Termin środowisko żywieniowe odnosi się do fizycznego, ekonomicznego, politycznego i społeczno-kulturowego kontekstu, w którym konsumenci angażują się w system żywnościowy, aby podejmować decyzje dotyczące nabywania, przygotowywania i spożywania żywności.
United Nations HLPE, 2017.

CO NALEŻY ZROBIĆ?

Komisja Europejska zapowiedziała opublikowanie wniosku ustawodawczego dotyczącego ram prawnych dla zrównoważonych systemów żywnościowych. Ta przełomowa regulacja musi **utorować grunt pod transformację środowisk żywnościowych** poprzez kolejne środki i interwencje polityczne, zarówno na szczeblu UE, jak i krajowym, w celu rozwiązania problemu **dostępności, przystępności cenowej i pożądanej jakości zdrowej i zrównoważonej żywności**. W szczególności:

1

ZDROWA I ZRÓWNOWAŻONA ŻYWNOŚĆ MUSI BYĆ JAK NAJBARDZIEJ PRZYSTĘPNA CENOWO

Ceny żywności muszą wysyłać konsumentom właściwy sygnał i wspierać przejście na dietę bogatszą w owoce, warzywa i rośliny strączkowe oraz zawierającą mniejsze ilości produktów ASF, ale o wyższej jakości. Sprzedawcy detaliczni powinni być zobowiązani, poprzez swoje strategie cenowe i promocyjne, do zwiększenia przystępności cenowej zdrowej i zrównoważonej żywności. Rządy państw powinny również podejmować działania (poprzez środki fiskalne i dotacje) na rzecz tego, aby zdrowa i zrównoważona żywność była bardziej przystępna cenowo.

2

ZDROWA I ZRÓWNOWAŻONA ŻYWNOŚĆ MUSI BYĆ SZEROKO DOSTĘPNA I ATRAKCYJNA

Sprzedawcy detaliczni powinni zwiększyć dostępność i atrakcyjność zdrowej i zrównoważonej żywności, podczas gdy promocja niezdrowych produktów powinna podlegać ograniczeniom. Rządy państw powinny wyznaczyć cele dotyczące zwiększenia udziału zdrowej i zrównoważonej żywności w sprzedaży supermarketów na poziomie krajowym.

3**ZDROWA I ZRÓWNOWAŻONA ŻYWNOŚĆ MUSI BYĆ NAJBARDZIEJ REKLAMOWANA**

UE powinna uregulować (zakazać) marketingu niezdrowej żywności dla dzieci poniżej 18 roku życia. Jeśli chodzi o własną politykę promocyjną produktów rolnych, UE powinna zapewnić, że jest ona zgodna z wytycznymi dotyczącymi zdrowego odżywiania i obejmuje tylko produkty, których Europejczycy powinni spożywać więcej.

4**ZDROWA I ZRÓWNOWAŻONA ŻYWNOŚĆ MUSI BYĆ ŁATWO DOSTĘPNA PRZY JEDZENIU POZA DOMEM**

Sieci gastronomiczne i platformy dostaw posiłków powinny być zobowiązane do podawania informacji o kaloriach w menu i dostosowywania swojej oferty zgodnie z zaleceniami dotyczącymi zdrowego i zrównoważonego odżywiania.

5**ZDROWA I ZRÓWNOWAŻONA ŻYWNOŚĆ MUSI BYĆ DOMYŚLNYM WYBOREM W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH**

Należy wprowadzić obowiązkowe wymogi dotyczące zamówień publicznych na zrównoważoną żywność, obejmujące wymiar środowiskowy, społeczno-zdrowotny (w tym dobrostan zwierząt) i ekonomiczny. Państwa członkowskie powinny być zobowiązane do aktualizacji swoich wytycznych żywieniowych opartych na żywności w celu włączenia środków zrównoważonego rozwoju, tak, aby mogły one służyć jako punkt odniesienia dla zamawiania zrównoważonych i zdrowych posiłków w miejscach publicznych.

6**ŻYWNOŚĆ MUSI STAĆ SIĘ ZDROWSZA I BARDZIEJ ZRÓWNOWAŻONA Z ZAŁOŻENIA**

Jak ogłoszono w strategii „od pola do stołu”, UE powinna stymulować zmianę składu przetworzonej żywności, w tym poprzez ustalenie maksymalnych poziomów niektórych składników odżywczych (tłuszczów nasyconych, cukrów dodanych i soli). Aby zwiększyć dostępność „lepszego jakościowo” ASF, należy wzmocnić unijne standardy dobrostanu zwierząt hodowlanych i stosować je w równym stopniu do produktów importowanych.

Grupy Eurogroup for Animals, Europejska Organizacja Konsumentów (BEUC) i Europejski Sojusz na rzecz Zdrowia Publicznego (EPHA) połączyły siły w ramach projektu o nazwie „Put Change on the Menu” [Wprowadź zmiany do menu], aby przenieść debatę na temat środowiska żywnościowego na pierwszy plan i prowadzić kampanię na rzecz środowiska żywnościowego, które promuje zdrowe, zrównoważone diety zawierające mniejsze ilości produktów pochodzenia zwierzęcego, ale o wyższej jakości. Koalicja zebrała dowody i przykłady dotyczące środowisk żywieniowych i opublikowała w czerwcu 2023 r. raport ilustrujący wiele czynników, które wpływają na wybory żywieniowe konsumentów.

Zobacz pełny raport [tutaj](#).

October 2023